

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ ТА МИСТЕЦТВ

Методичні рекомендації до дисципліни
«Арт-об'єкти в архітектурному просторі»

Освітньо-професійна програма «Дизайн архітектурно-ландшафтного
середовища» другого рівня вищої освіти

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 022 «Дизайн»

Кваліфікація: магістр дизайну

Харків 2022 рік

Методичні рекомендації до рекомендації до виконання курсового проекту «Арт-об'єкт» з курсу «Арт-об'єкт в архітектурному просторі» для студентів 1 курсу другого рівня вищої освіти спеціальності 022 «Дизайн» за освітньо-професійною програмою «Дизайн архітектурно-ландшафтного середовища»

Розробник: канд. арх., доцент каф. «Дизайн середовища»,
Шарлай Олена Василівна.

Рецензенти:

Михайло Авербах, кандидат архітектури, доцент каф. ДАС Харківський національний університет будівництва та архітектури

Ірина Снітко, кандидат архітектури, доцент
Харківська національна академія міського господарства імені А.Н. Бекетова

Методичні рекомендації призначено для організації аудиторної, практичної та самостійної роботи студентів 1 курсу другого рівня вищої освіти /магістр/ денної та заочної форм навчання під час вивчення дисципліни «Арт-об'єкт в архітектурному просторі». На лекційних і практичних заняттях студенти набувають навички теоретичного аналізу та формування власної концепції архітектурного простору та навички в використанні матеріалів, конструктивних рішень, комп'ютерних програм при розробці арт-об'єктів. Проводити комплексний аналіз, формувати оптимальне мистецьке рішення підкреслення характеру оточення або інтер'єру.

Затверджено: кафедрою «Дизайн середовища»
Протокол від “ 31” серпня 2022 року № 28

Шарлай О.В., 2022р.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Тема 1 Сучасні тенденції. Методи та прийоми створення дизайну арт-об'єктів для громадських та житлових інтер'єрів.....	4
Тема 2. Передпроектний аналіз засобів виготовлення продукції., Визначення художньої ідеї декоративної композиції, вибір засобів її втілення	6
Тема 3.Логіка аналогового та інноваційного проектування арт-об'єктів.	6
Тема 4. Засоби розкриття авторської концепції в дизайні арт-об'єкта.....	7
Тема 5. Вибір технології виготовлення.....	8
Рекомендована література.....	13
Додатки.....	15

Загальні положення

Мета і завдання курсу

Мета дисципліни полягає в засвоєнні студентами спеціальних знань з передпроектного аналізу, вироблення концептуальної ідеї власної декоративної композиції та засобів її виконання, які необхідні для їх професійної роботи та розвитку. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування у студентів системи знань у сфері означеної дисципліни;
- надання їм необхідних знань та практичних навичок в формуванні авторської пропозиції;
- сприяння творчому розумінню необхідності розробки мистецтвознавчих проблем та засобів вирішення питань з обраної теми дисципліни;
- сприяння розвитку професійних умінь з презентації результатів розробки власної пропозиції на обрану тему.

Дисципліна забезпечує спеціалізовані (фахові) компетентності: здатність аналізувати аналоги виконаних композицій за темою, здатність методичного опрацювання обраної теми, професійність виконання графічної подачі проектної пропозиції та створення макетів.

Програмні результати: розробка власної пропозиції на обрану тему, затверджену викладачем; професійність виконання декоративної композиції на задану тему.

Тема 1. Сучасні тенденції. Методи та прийоми створення дизайну арт-об'єктів для громадських та житлових інтер'єрів

Традиційно дизайн – багатовимірне явище, яке пов'язане з архітектурним простором та активно взаємодіє з ним. Будучи прогресивним методом проектної діяльності, дизайн поширюється на багато сфер культури: об'єктну, інтер'єрну та екологічну, графічну, медійну сфери та дизайн одягу. Відмінною рисою інтер'єрного дизайну можна вважати орієнтацію на найінноваційніші, часом тенденційні рішення, а також перевагу роботи з

формою та сучасними технологіями. В архітектурному середовищі дизайнерські прийоми та сучасні тенденції здатні змінювати критерії масштабності, матеріальності, стилю та іноді взагалі розмивають їх межі.

Основною метою використання арт-об'єктів є створення певного певного емоційно-психологічного стану у глядача, привертання уваги до певного простору або ідеї. Крім того, арт-об'єкти можуть виконувати роль просторових орієнтирів, або композиційних акцентів.

Важливим при формуванні образу арт-об'єкту є попереднє вивчення просторової ситуації. Будь-яке включення має бути підпорядковане концепції оточення, з точки зору масштабу, кольору, стилю, матеріалу. Характер арт-об'єкту може бути контрастним або нюансним, але обов'язково має гармонійно сполучатись з оточенням, має бути інтегрованим. Для цього необхідно вирішити наступні завдання: проаналізувати фактори, що забезпечують художню цілісність довкілля; виявити діалогові напрямки дизайну та архітектури; проаналізувати методів сучасних дизайнерів; розробити авторську концепцію інтеграційних напрямків, сформувані оптимальне сполучення просторових і художніх характеристик арт-об'єкту.

Розглянемо найбільш популярні тенденції у сучасній дизайнерській практиці з позиції архітектурно-художньої інтеграції. Спираючись на найбільш універсальні прояви єдності, виділяється кілька взаємопов'язаних напрямків дизайну: функціонально-раціональний, гуманістичний та феноменологічний, природно-екологічний, інженерно-технологічний. Інтеграція природних факторів дизайні відбувається в концептуальному, мистецькому та конструктивно-технологічному напрямках. Він включає біоніку, «зелене» середовище і залучення природних матеріалів. Таким чином реалізується стратегія природності та людяності, яка багато в чому є антитезою стратегій концептуального чи технологічного напрямку. Поєднання природи та рукотворності об'єкта забезпечує сприятливе відчуття у глядача.

Тема 2. Передпроектний аналіз засобів виготовлення продукції, Визначення художньої ідеї декоративної композиції, вибір засобів її виявлення

При проведенні аналізу особливостей організації оточення, слід вивчити насамперед композиційно- просторові характеристики інтер'єру або середовища, морфологічні складові – масштабність, характер вертикальних меж, предметна насиченість внутрішнього простору, пропорції простору, кольорове рішення, матеріали і методи їх обробки, оскільки ці ознаки є найбільш стабільними. Наступний етап – аналіз стильового рішення і семантичні характеристики. Далі починається етап пошуку власної образної ідеї. В пошуку варіанту інтеграції дизайнерського об'єкту в архітектурне середовище розглянемо традиційні художні фактори: колір та лінія (мальовнича або графічна); пластика та об'єм (скульптура); слово та інтонація (літературно-графічна); звук та мелодія (ритм і метр); рух і жест (механічний або хореографічний), а також відносно нові фактори та види мистецтва, що розвиваються: кадр (фотографічний та кінематографічний); цифровий алгоритм (digital).

Сучасні тенденції концептуальної творчої роботи, візуального звернення чи показу існують в гнучкій динамічній системі, і кожен фактор у ній може бути виражений різними художніми засобами.

Тема 3. Логіка аналогового та інноваційного проектування арт-об'єктів.

Незважаючи на велику кількість варіантів інтеграції арт-об'єкта в архітектурний простір, існують два фундаментальні вектори існування арт-об'єктів та архітектурно-художньої системи в цілому: функціональний та художньо-символічний. Функціональний вектор спрямований на створення об'єктів, де засоби створення художнього образу використані для реалізації функціональної задачі. Символічний шлях має на меті використання художніх систем та їх інтерпретацій, демонстрацію авторського стилю дизайнера та має набагато більш суб'єктивний характер.

На цьому етапі збираються аналогові прототипи що відповідають обраній і затвердженій ідеї власного арт-об'єкту, аналізуються з точки зору просторової організації, кольору і матеріалу, і оформлюються на окремих аркушах формату А4. Кількість прототипів має складати 20-25 примірників.

Тема 4. Засоби розкриття авторської концепції в дизайні арт-об'єкта

Після того як обраний об'єкт проектування (функціональний або декоративний, фронтальний або просторовий), слід ретельно вивчити простір, для якого планується арт-об'єкт. Як було зазначено вище, основні підготовчі етапи перед проектного аналізу складаються з розгляду загальних композиційно-просторових характеристик (симетрія чи асиметрія, пропорційні відносини як в плані, так і у внутрішньому просторі, відкритість чи замкненість простору), морфологічних складові – масштабність, характер вертикальних меж, предметна насиченість внутрішнього простору, кольорове рішення, матеріали і методи їх обробки. Аналіз стильового рішення передбачає визначення стильової приналежності інтер'єру, виявлення найбільш характерних елементів демонстрації стилю – пропорції, архітектурні декоративні елементи, предмети або меблі, текстиль. Дуже важливим є етап аналізу семантичних характеристик спрямований на виявлення метафоричних та символічних ідей і образів в дизайнерському рішенні оточення. За результатами проведеної роботи має бути створена модель оточення з визначенням всіх характеристик. Значення найбільш виразних доцільно використати при формуванні власної ідеї арт-об'єкту, який тоді буде гармонійно інтегрованим в заданий простір.

Опрацювання аналогових прототипів передує етапу розробки ескізів. Слід надати 4-5 варіантів ескізів власної ідеї арт-об'єкту у вигляді текстової концепції, скетчів, чорнових макетів, 3D візуалізацій з позначеними розмірами, кольоровим рішенням і запропонувати матеріали.

Тема 5. Вибір технології виготовлення.

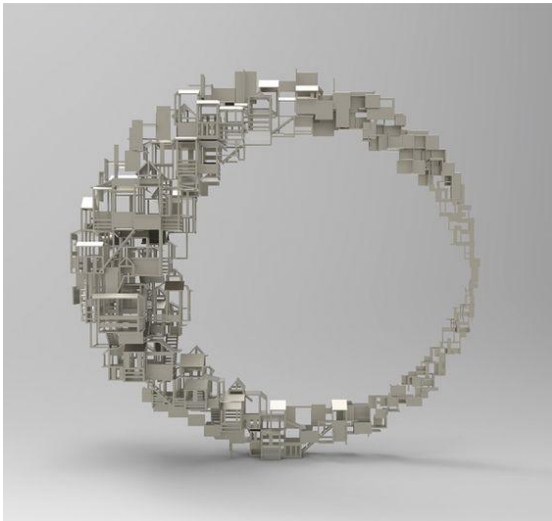
В залежності від обраного простору, за результатами передпроектного аналізу формується концепція арт-об'єкту. Визначається його призначення, габарити, форма, кольорове рішення, матеріал і технологія виготовлення.

Задачі курсового проектування не передбачають використання складних і небезпечних технологій. Спектр запропонованих методів виготовлення арт-об'єктів є цілком достатнім.

Папір, картон.

Арт-об'єкти з цих матеріалів можуть мати функціональний, або суто декоративний характер. Перевагою матеріалу є легка доступність, пластичність, можливість створювати структуровані поверхні (орігамі), а також легкість в фарбуванні. Гофрований картон використаний повторно також займає перші позиції в переліку матеріалів екологічного дизайну.

Використання паперу також в тренді еко-орієнтованих дизайнерів. Цікаві можливості надає використання тіні від паперових об'єктів з прорізами, або неоднорідною фактурою.

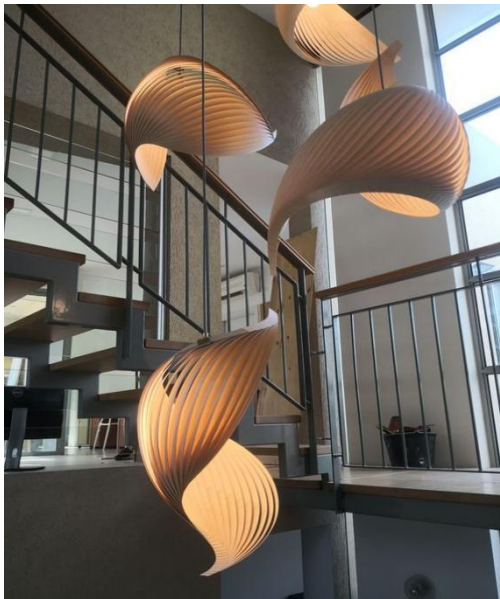

Дін Хао «Місячний палац»

Джонатан Каллан «CV»

Студія «Vaughn» Світильник

Пабло Леман «Digital»

Пластик.

Пластик – надзвичайно цікавий і популярний матеріал. Відносно недорогий, витривалий до несприятливих погодних умов, високої вологості повітря, а до того ж придатний для вторинного використання, він став часто використовуватись для створення масштабних екстер'єрних композицій. Різноманітність кольорової гама виробів з пластику, легкість обробки, дозволяє створювати художні композиції як в середині приміщень, так і зовні.

Джон Лаі, павільон «Аттика», США

Джеймі Наварро, «Хвиля», Мексика

SOFTlab, Нью Йорк

Джанет Єшельман, Мадрид

Девід Бачелор, Композиція

Сара Тернер «Світ без пляшок»

Текстиль.

Великі можливості матеріалу демонструють дизайнери, які працюють з текстилем. Майстри використовують різні види текстилю: тканина, вовна, фетр, нитки, або їх поєднання. Завдяки пластичності, можливостям складного фарбування, різноманітним фактурам, роботи з текстилю набувають вражаючої виразності.

Ван Лей, «Натовп», фетр

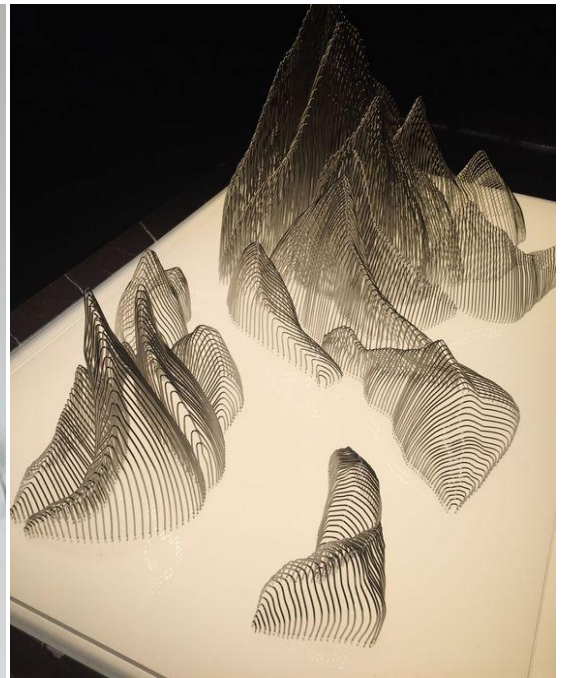
AquaCreations, світильник «Dirra», ШОВК

Металевий дріт.

Вироби з металевого дроту більш довговічні і можуть бути розташовані як зовні, так і в середині приміщення. Цей матеріал дозволяє створювати прозорі і надзвичайно легкі на вигляд композиції. Частота перетинань надає додаткові ефекти схожі на світло-тіньові ефекти, підкреслює об'єм і створює ілюзію додаткової глибини.

Мартин Сенн «Спогад»

Йейо Ванг «Острови»

Після обрання матеріалу і виконання чорнового макету, виконується арт-об'єкт або в масштабі 1:1, або в зменшеному масштабі, залежно від розмірів роботи. В кінці семестру на екзаменаційний перегляд мають бути представлені такі матеріали: аналогові прототипи, концепція арт-об'єкту в текстовому вигляді, затверджений ескіз і арт-об'єкт.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Абизов В., Базелюк Н. (2020). Арт-дизайн в сучасній українській культурі. Електронний ресурс. Режим доступу: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16127/1/APSD2020_V2_P143-147.pdf (дата звернення: 11.07.2022)
2. Базелюк Н. (2018). Еволюція мистецтва та сучасний розвиток арт-дизайну. Електронний ресурс. Режим доступу: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/10197/1/APSD2018_V1_P155-157.pdf (дата звернення: 13.07.2022)
3. Базелюк Н. (2019). Форма як засіб створення художнього образу в арт-дизайні // Art and Design. № 3 (07). С. 40-47.
4. Костюченко О. (2017). Особливості дизайну експозиційних просторів у арт-центрах Електронний ресурс. Режим доступу: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/12590>(дата звернення: 11.07.2022)
5. Кохан Н. М. Принципы интеграции произведений ленд-арта в ландшафт. Матер. Наук. конф. за підсумками наук.-дослідної і наук.-метод. роботи кафедр Сумського держ. Пед. університету імені А. С. Макаренка у 2016 р.. Суми: Вид-во СумДПУ ім.А. С. Макаренка, 2017. С. 96-97.
6. Кохан Н. М. Творческие подходы как средство выразительности в ленд-арте. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство : зб. наук. пр.. Харків : ХДАДМ, 2013. № 4. С. 32-38.
7. Кривуц С.В., Лу Бінь. (2022). Аналіз стану наукового дослідження проблем формування дизайну арт-інсталяцій в системі міського середовища КНР // Збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. Дрогобич: Посвіт, С.4-9 Index Copernicus International (Республіка Польща).
8. Кривуц С.В., Бган А.Б. (2021). Стрінг-арт як засіб формування дизайну сучасних арт-об'єктів / Матеріали I Всеукраїнської студентської наукової конференції, м. Дніпро / ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», Т. 2. С. 39-40
9. Кривуц С.В. (2021). Тесселяція як метод формування дизайну тимчасових павільйонів в системі міського середовища // Міжнародний науковий журнал «Грааль науки» No 7 (Серпень, 2021): за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities», Відень, Австрія. С.317-32.
10. Кривуц С.В., Пікущий О. (2021). Дерево в сучасному дизайні середовища: традиційний та інноваційний підходи // Матеріали міжнародної науково-практичн. Конференції «Topical issues of modern science, society and education». SPC “Sci- conf.com.ua”, Kharkiv, UkraineС.961-964
11. Пилипчук О.Д. 1, Полубок А.П. 2, Кривенко О.В. (2021). Визначення властивостей кольорової поверхні арт-об'єкту як засобу створення

гармонійного архітектурного середовища Електронний ресурс. Режим доступу: <http://av.knuba.edu.ua/article/view/245355/245148>

12. Пилипчук, О.Д., Полубок, А.П. (2019). Рішення творчого задуму художньодекоративної форми в залежності від застосованих матеріалів. ScienceRise, Estonia, Tallinn, 4(57), 36–39. DOI: <https://doi.org/10.15587/2313-8416.2019.164772>.

13. Пилипчук О.Д., Кривенко О.В. (2020). Використання сучасних напрямків образотворчого мистецтва у проектно-дизайнерській практиці як засобів організації естетичного предметно-просторового середовища // Містобудування та територіальне планування. Київ: КНУБА. Вип. No 75. С. 317–327. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2020.75.317-327>.

Допоміжна

1. Кохан Н. М. Экология и ленд-арт. Пути решения. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура : зб. наук. пр.. Харків : ХДАДМ, 2009. No 7. С. 39-54
2. Kokhan N.M. Two integration principles of land-art creations in landscape (taking as an example works of Chris Drury). International Scientific Journal EURO-AMERICAN SCIENTIFIC COOPERATION : research articles. Hamilton, Canada : «Accent Graphics Communications», 2016. Vol. 14. P. 11-14.

ДОДАТКИ

Виконав ст.1 курсу магістарури ДАЛС Полякова Е.
Керівник Кривуц С.В.

Виконав ст.1 курсу магістарури ДАЛС Бган А.
Керівник Кривуц С.В.